

Terlecki, Ryszard / Sroka, Stanisław

Stanisław Brzozowski (1917-1996)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 43/2, 137-150

1998

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STANISŁAW BRZOWSKI
(1917–1996)

Stanisław Marian Brzozowski urodził się 12 marca 1917 r. w Glinniku Mariampolskim koło Gorlic, jako syn Kazimierza (1885–1939), inżyniera chemika oraz Janiny z domu Hubert (1886–1970). Szkołę powszechną ukończył w Trzebionce w pow. chrzanowskim, w latach 1927–1930 uczęszczał do gimnazjum OO. Jezuitów w Chyrowie, a następnie do IV Państwowego Gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie, gdzie zdał maturę w 1935 r. W tym samym roku rozpoczął naukę na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, studiując historię na wydziale humanistycznym oraz geografę na wydziale matematyczno-przyrodniczym. Brał wówczas udział w działalności organizacji akademickich: był drużynowym 7 Lwowskiej Drużyny Harcerskiej im. ks. Józefa Poniatowskiego, prezesem sodalicii męskiej studentów Uniwersytetu, a w roku 1938/39 prezesem Bratniej Pomocy Studentów UJK oraz członkiem archidiecezjalnego sekretariatu Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej (KSMM) Akcji Katolickiej.

Ukończenie studiów uniemożliwił mu wybuch wojny. W pierwszym dniu po wkroczeniu wojsk sowieckich do Lwowa, stracił ojca, zastrzelonego na ulicy. Grób Kazimierza Brzozowskiego znajduje się na starej części Cmentarza Łyczakowskiego.

W okresie okupacji sowieckiej Stanisław Brzozowski pracował jako asystent techniczny w kopalniach ropy Perchińsko w powiecie dolińskim i Lubieniec w powiecie stryjskim. W pierwszych latach okupacji niemieckiej prowadził

gospodarstwo ogrodnicze w Kozielnikach pod Lwowem (w rzeczywistości rodzinnej). W latach 1939–1943 należał do konspiracyjnej organizacji narodowo-demokratycznej „Wyzwolenie”, pracował w jej komórce propagandowej i redagował podziemne czasopismo „Walka”. W 1943 r. przeniósł się pod Kraków, gdzie w Kosztrzu zarządzał 50 hektarowym majątkiem rolnym. Współpracował wówczas z Armią Krajową i w budynkach gospodarstwa funkcjonował kurs konspiracyjnej podchorążówki.

Po wycofaniu się Niemców, Brzozowski w lutym 1945 r. przeniósł się do Krakowa, a w marcu zapisał się na Uniwersytet Jagielloński w celu złożenia końcowych egzaminów. Magisterium uzyskał w 1946 r., pracując równocześnie jako magazynier w Polskiej Komunikacji Samochodowej w Krakowie. Należał w tym okresie do aktywnych działaczy akademickiej Sodalicji Mariańskiej, zlikwidowanej przez władze komunistyczne w 1947 r.

Od 1947 r. pracował jako nauczyciel historii i geografii w Państwowej Średniej Szkole Metalowej i Elektrycznej w Krakowie (do 1951), w Państwowym Liceum Administracyjno-Handlowym w Krakowie (1948–1951), w Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym PP Benedyktynek w Staniątkach (1950–1953) oraz w Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym SS Urszulanek w Krakowie i Tarnowie (1950–1953). W 1951 r. za odmowę zrezygnowania z nauczania w szkołach klasztornych został przez kuratorium usunięty ze średnich szkół państwowych, ale zatrudniony w Państwowej Średniej Szkole Muzycznej (1951–1957), która podlegała wojewódzkiemu Wydziałowi Kultury. W latach 1951–1954 uczył historii w Diecezjalnym Instytucie Katechetycznym w Krakowie, a w okresie od 1953 do 1967 r. historii Polski, historii sztuki i historii Kościoła w Polsce w archidiecezjalnym Seminarium Duchownym w Krakowie. W latach 1957–1958 zatrudniony był jako korektor-rewizor w Drukarni Narodowej w Krakowie.

Do czasu październikowej „odwilży” w 1956 r. nie miał żadnych możliwości podjęcia pracy naukowej. Dopiero jesienią 1957 r. rozpoczął starania o zatrudnienie w Zakładzie Historii Nauki i Techniki (przemianowanym następnie na Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki) Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, gdzie w 1958 r. został przyjęty w charakterze asystenta. Zajmował się historią nauk przyrodniczych i rolniczo-leśnych, a w 1961 r. uzyskał na UJ stopień doktora za pracę o dziejach szkoły rolniczej w Czernichowie. Od 1964 r. wchodził w skład redakcji *Polskiego słownika biograficznego*, w 1968 r. objął też funkcję kierownika krakowskiej filii Instytutu HNOiT PAN w Krakowie, którą sprawował do 1987 r. W 1967 r. habilitował się w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN na podstawie rozprawy o studiach rolniczych, leśnych i weterynaryjnych w Polaków w Wiedniu od XVIII do XX wieku. W latach 1974–1978 oraz 1988–1990 wchodził w skład redakcji „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” a w latach 1969–1992 w skład zespołu redagującego „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki”. W 1982 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Od 1965 r. faktycznie, a od 1968 r. również formalnie kierował Zespołem Nauk Rolniczych przy Oddziale PAN w Krakowie, a na organizowanych przez zespół posiedzeniach i sesjach wygłosił 13 referatów. Organizował szereg sesji naukowych, m.in. w 1971 r. w Krakowie z okazji setnej rocznicy założenia emigracyjnego Towarzystwa Nauk Ścisłych w Paryżu, w 1972 r. w Krakowie z okazji setnej rocznicy powstania Akademii Umiejętności, w 1979 r. w Ciechanowcu, poświęconą tradycjom polskiej literatury rolniczej. Wielokrotnie jeździł na stypendia naukowe za granicę: w 1964, 1971, 1978 i 1980 r. do Wiednia, w 1977 i 1978 do Pragi, w 1974 r. do Berlina, w 1982 r. do Drezna i Halle. Wygłaszał referaty na posiedzeniach Towarzystwa Zootechnicznego, Towarzystwa Ogrodniczego, Towarzystwa Pszczelarskiego, Towarzystwa Historii Medycyny. Był recenzentem prac doktorskich i habilitacyjnych. Otrzymał wiele medali, nagród i odznaczeń, m.in. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski w 1985 r.

Profesor Brzozowski był człowiekiem niezwykle pracowitym, niemal bez reszty poświęcającym swój czas pracy naukowej. Bardzo wymagający wobec siebie, był równocześnie życzliwy, a nawet pobłażliwy dla swoich uczniów i współpracowników. Prezentował typ naukowca właściwy nie swojemu, ale poprzedniemu pokoleniu, odznaczający się rzetelnością, wielką dokładnością, cierpliwością w poszukiwaniu źródeł, a równocześnie ogromną erudycją. Skromny, przyjazny otoczeniu i bardzo pobożny, do końca swoich dni opiekował się chorymi siostrą i bratem.

W 1987 r. przeszedł na emeryturę, nadal jednak zajmując się pracą naukową i redakcyjną w *Polskim słowniku biograficznym*. Między innymi konsultował powstające opracowania, poświęcone historii polskich środowisk naukowych we Lwowie. Zmarł w niedzielę 4 lutego 1996 r. podczas Mszy św. w kościele parafialnym w Podgórzu i został pochowany na cmentarzu na Woli Duchackiej w Krakowie, w grobowcu, w którym spoczywała jego matka.

Miał troje rodzeństwa: Jana, mgr chemii, Władysława, inż. odlewnictwa i Marię, mgr biologii.

Stanisław Sroka, Ryszard Terlecki
(Kraków)

BIBLIOGRAFIA PRAC STANISŁAWA BRZozOWSKIEGO

1959

1. [Not.] Istorija biologiczeskich nauk. Cz. 5. Moskwa 1958. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1959 R. 4 nr 3 s. 577–578.

1960

2. [Rec.] Franklin Thomas Betford: A History of Agriculture. London 1948. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1960 R.6 nr 3/4 s. 442–443
3. [Rec.] Frauendorfer Sigmunt von: Ideengeschichte der Agrarwirtschaft und Agrarpolitik im deutschen Sprachgebiet. T. 1: Von den Anfängen bis zum ersten Weltkrieg. München 1957. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1960 R.6 nr 1 s. 110–112.
4. [Rec.] Ochmański Władysław: Gospodarowanie na roli na ziemiach polskich w rozwoju dziejowym. Warszawa 1959. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1960 R.6 nr 3/4 s. 443–447 (współautor: Marian Wachowski).
5. [Rec.] Głowacka Apolonia: Włodzimierz Adolf Wolniewicz, pionier postępu rolniczego w Wielkim Księstwie Poznańskim. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej. Seria B: Historia Nauk Biologicznych i Medycznych. Zesz. 3:1960. Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1961 R.7 nr 2 s. 328–329.

1961

6. Niemieccy historycy rolnictwa w Polsce. *Przegląd Zachodni* 1961 R. 17 nr 1 s. 165-171.
7. [Rec.] *Studia z dziejów gospodarstwa wiejskiego T.2.* Wrocław 1959. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1961 R.7 nr 3 s. 487–491 (współautorzy: Zdzisław Kosiek i Maria Stolzman).

1962

8. *Dzieje szkoły rolniczej w Czernichowie.* Warszawa 1962 Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne 218 s.

1963

9. [Rec.] Haushofer Heins: Ideengeschichte der Agrarwirtschaft und Agrarpolitik im deutschen Sprachgebiete. Band 2: Von ersten weltkrieg bis zur gegenwart. München 1958. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1963 R.8 nr 1 s. 96–98.
10. Mikołaj Witwicki, pionier postępowego pszczelnictwa w XIX wieku. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej Ser. B. zes. 7:1963 s. 135–165 ilustr. Rez. Sum.* [współautor Władysław Ziemacki].
11. Szkoła rolnicza w Czernichowie jako ognisko nauk rolniczych w XIX i XX wieku. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej Ser. B zes. 8:1963 s. 29–63 tabl. 1 Rez. Sum.*

1964

12. *Z dziejów rybactwa małopolskiego.* *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej. Ser. B. zes. 9:1964 s. 3–102 tabl. 1 Rez. Sum.* [współautor: Mieczysław Tobiasz]

1965

13. Jerzy Fierich 1900–1965. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1965 R. 10 nr 4 s. 591–594, portr.
14. Konferencja w Rogowie o problematyce dziejów gospodarstwa wiejskiego [16–18 IX 1964]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1965 R. 10 nr 3 s. 475–477.

15. Posiedzenie Działu Historii Nauk Biologicznych, Medycznych i Rolniczych Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN [Warszawa 7 XI 1964]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1965 R. 10 nr 3 456–458.
16. Wizyta prof. B.H. Slichera von Batha w Polsce. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1965 R. 10 nr 1/2 s. 237–239.

1966

17. Posiedzenie Zespołu Historii Botaniki Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN [Wrocław, 22 I. 1966] *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1966 R. 11 nr 3 s. 303–306.
18. Stan nauk rolniczych w Polsce w latach 1795–1918. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Ser. B. zesz. 10: 1966 s. 77–96.
19. Dyskusja o twórczości w życiu naukowca [Kraków, 18 IV 1967]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1967 R. 12 nr 4 s. 863–866.

1967

20. [Rec.] Głowacka Apolonia: Początki szkolnej oświaty rolniczej w Wielkopolsce (1840–1914). Poznań 1965. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1967 R.12 nr 2 s. 409–411.
21. O twórczości naukowej prof. Jerzego Fiericha [zebranie, Kraków, 2 VI 1966]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1967 R.12 nr 1 s. 225.
22. [Rec.] Ochmański Władysław: Wiedza rolnicza w Polsce od XVI do połowy XVIII wieku. Wrocław 1965. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1967 R.12 nr 1 s. 145–146.
23. Studia rolnicze, leśne i weterynaryjne Polaków w Wiedniu od XVIII do XX wieku. Wrocław 1967 Zakład Narodowy imienia Ossolińskich 202 s. ilustr. Monografie z Dziejów Nauki i Techniki, t. 39,
Rec. Janina Leskiewiczowa. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1969 R. 14 nr 2 s. 383–384.

1968

24. Etudes agricoles et forestieres polonaises à l'ètranger au XIXe et au début du XXe siècle. W: Actes du XIe Congrès International d'Histoire des Sciences. Varsovie 1968 Ossolineum s. 375–378
25. Pobyt w Polsce prof. R. Hooykaasa. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1968 R. 13 nr 2 s. 502–504 (współautor: Karolina Targosz)

1969

26. Edward Kostecki 1886–1968. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* Ser. B. zesz. 17: 1969 s. 106–108.
27. Sesja naukowa Komitetu i Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN poświęcona Jędrzejowi Śniadeckiemu [Kraków XII 1968] *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1969 R. 14 nr 2 s. 417–421.

1970

28. Sesja naukowa Zespołu Historii Botaniki [Kraków, 12 IV 1969]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1970 R. 15 nr 1 s. 214–218 (współautor: Ligia Hayto).

1971

29. Der Anteil Polens an den Zuckerrübenforschungen. W: Etudes d'histoire de la science et de la technique. Sect. 6. Varsovie 1971 s. 19–26 XIII Congrès International d'Histoire des Sciences. Moscou 1971.
30. Posiedzenia naukowe Zespołu Historii Astronomii, Historii Chemii i Historii Fizyki [Kraków, 29 III, 30 III 1971]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1971 R. 16 nr 3 s. 707–710. (współautorzy: Jerzy Dobrzycki, Michalina Dąbkowska).
31. Władysław Szafer 1886–1970. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1971 R. 16 nr 3 s. 595–602, portr.
32. Zebranie Krakowskiego Ośrodka Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN [30 III 1971]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1971 R. 16 nr 3 s. 684–685.
33. Zebranie Naukowe Krakowskiego Ośrodka Zakładu Historii Nauki i Techniki [23 X, 10 XII, 1970]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1971 R. 16 nr 2 s. 474–476 (współautor: Ignacy Stroński).

1972

34. Nauki geologiczne w galicyjskich szkołach rolniczych. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Seria C zesz. 17:1972 s. 152–167
35. Österreichs Anteil an der Entwicklung der exacten biologischen und angewandten Wissenschaften in Galizien 1772–1870. *Anzeiger d. Philos-Hist. Klasse d. Oesterrich. Akademie Wissenschaften* Jg. 109:1972 nr 6 s.
36. Początki nowoczesnego leśnictwa w Galicji 1782–1815. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Ser. B zesz. 23:1972 s.43–68 (współautor: Zdzisław Kosiek).
37. Posiedzenie naukowe Zespołu Historii Fizyki [Kraków, 24 XI 1971]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1972 R. 17 nr 2 s. 389.
38. Posiedzenie Zespołu Historii Botaniki [Warszawa, 13 V 1972]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1972 R. 17 nr 4 s. 814.

1973

39. Sesja naukowa w setną rocznicę Akademii Umiejętności w Krakowie [Kraków, 14 XII 1972]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1973 R. 18 nr 2 s. 394–399 (współautorzy: Zdzisław Gajda i Zofia Pawlikowska-Brożek).
40. [Rec.] Hamann Günther: Der Eintritt südlichen Hemisphäre in die europäische Geschichte. Wien 1968. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1973 R. 18 nr 4 s. 727–730.
41. Obchody 150 rocznicy śmierci Ignacego Łukaszewicza [Kraków-Krosno, 22–23 IX 1972]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1973 R. 18 nr 2 s. 399–404 (współautor: Jan Józef Cząstka).
42. Polskie studia przyrodnicze i rolnicze we Wrocławiu (1811–1918). *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* Ser. B zesz. 24: 1973 s. 23–78.

43. Posiedzenie naukowe Zespołu Historii Botaniki [Warszawa, 13 I 1973]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1973 R. 18 nr 3 s. 624–625.
44. Druga sesja naukowa poświęcona stuleciu Polskiej Akademii Umiejętności [Kraków, 3–4 V 1973]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1973 R. 18 nr 4 s. 772–778.

1974

45. Ignacy Łukasiewicz. Warszawa 1974 Wydawnictwo Interpress, 197 s. nlb. 3, tabl. 16, ilustr.
46. Nauczanie leśnictwa w szkołach Komisji Edukacji Narodowej. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 83–85.
47. Lasy rządowe w Galicji i ich przodujący polscy administratorzy. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 154–158. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
48. Lasy prywatne w Galicji i ich przodujący gospodarze. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 159–169. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
49. Piśmiennictwo leśne w Galicji do 1860 r. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 176–182. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
50. Szkolnictwo leśne w Galicji. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 232–242. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
51. Piśmiennictwo leśne w Galicji poza „Sylwanem”. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 254–267. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
52. Lasy rządowe w Galicji i ich polscy administratorzy. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 268–272. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
53. Lasy prywatne w Galicji i ich czołowi gospodarze. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 273–281. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
54. Pierwszy Ogólnopolski Zjazd Leśników w 1907 roku w Krakowie i jego organizatorzy. W: Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju. Warszawa 1974 s. 302–308. (Współautor: Zdzisław Kosiek).
55. [Red.] Polska Akademia Umiejętności 1872–1952. Nauki lekarskie, ścisłe, przyrodnicze i o ziemi. Materiały sesji jubileuszowej. Kraków, 14 XII 1972 Wrocław 1974 Zakład Historii Nauki i Techniki PAN, 435 s. + 10 tabl. ilustr.
56. Polskie doktoraty przyrodnicze we Wrocławiu do 1918 r. *Wszechświat* 1974 nr 2 s. 44–46.
57. Polskie studia lekarskie na Uniwersytecie Wrocławskim (1811–1863). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 3 s. 539–545.
58. Posiedzenie Zespołu Historii Botaniki [Warszawa, 29 X 1973]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 2 s. 398.
59. Posiedzenie naukowe Zespołu Historii Fizyki [Kraków, 7 XII 1973, 28 II 1974]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 3 s. 609–612. (współautor Edmund Skarżyński).

60. [Rec.] „Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej” Seria B, Warszawa 1957–1973. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 4 s. 756–763.
61. Zakończenie obchodów stulecia Akademii Umiejętności. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 2 s. 418.
62. Zanim na pole wyszły „Bizony”. Warszawa 1974 Nasza Księgarnia 188 s.
63. [Rec.] Zarys polskiej myśli ekonomiczno-rolniczej do drugiej wojny światowej. Red. A. Żabko-Potopowicz Wrocław 1973. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1974 R. 19 nr 4 s. 743–745.

1975

64. [Rec.] Boris Nikołajewicz Mazurmowicz: Rozwitek zoologii na Ukrainie. Kijiw 1972. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1975 R. 20 nr 2 s. 361–362.
65. Leśnictwo galicyjskie w dobie centralizmu 1815–1870. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Ser. B. zesz. 25:1975 s. 15–82 (współautor: Zdzisław Kosiek).
66. Polskie studia w zakresie nauk ścisłych we Wrocławiu w latach 1811–1945. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Ser. C. zesz. 20:1975 s. 27–92

1976

67. Studia Polaków w Wiedniu. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego* zesz. 455:1976 s. 79–87.
68. Zasługi Krzysztofa Kluka dla pszczelarstwa W: Krzysztof Kluk – przyrodnik i pisarz rolniczy. Red. J. Babicz, W. Grębecka, S. Inglot. Wrocław 1976 Zakład Narodowy im. Ossolińskich s. 117–123.
69. Zebranie Zespołu Historii Nauk Rolniczych [Kraków, 1 XII 1975]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1976 R. 21 nr 2 s. 377.
70. Zebranie Zespołu Historii Nauk Rolniczych [Kraków, 26 IV 1976]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1976 R. 21 nr 4 s. 804.

1977

71. Botanika. W: Historia nauki polskiej. T. 3: 1795–1862. Red. Jerzy Michalski. Wrocław 1977 s. 490–501.
72. Nauki o gospodarstwie wiejskim. [Rolnictwo, leśnictwo, weterynaria] W: Historia nauki polskiej. T. 3: 1795–1862. Red. Jerzy Michalski. Wrocław 1977 s. 517–546.
73. Stan biologii w Polsce W: Historia nauki polskiej. T. 3: 1795–1862. Red. Jerzy Michalski. Wrocław 1977 s. 487–490
74. Zoologia. W: Historia nauki polskiej. T. 3: 1795–1862. Red. Jerzy Michalski. Wrocław 1977 s. 501–517.
75. Polacy u Albrechta Thaera w Moeglin. W: Studia z dziejów oświaty i kultury umysłowej w Polsce XVII –XIX w. Księga ofiarowana Janowi Hulewiczowi. Wrocław 1977 s. 253–264.
76. Z początków przemysłu naftowego w Kłęczanach. *Rocznik Sąddecki* 1974–1977 t. 15/16 s. 109–137.

1978

77. Bibliografia prac Tadeusza Przyppkowskiego z zakresu historii nauki. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1978 R. 23 nr s. 764–767
78. Studia techniczne Polaków w Wiedniu do Wiosny Ludów. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*. Seria D. zesz. 9: 1978 s. 3–71.
79. [Rec.] Tematyka historyczna w „Zeszytach Naukowych” Akademii Rolniczych. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1978 R. 23 nr 3–4 s. 784–787.

1979

80. Międzynarodowa konferencja historyczna UNESCO w Wiedniu [29 V – 3 VI 1978]. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1979 R. 24 nr 1 s. 221–223 (współautorzy: Józef Buszko, Wiesław Bieńkowski).
81. Polish – Swedish Contacts in the Farming Sciences. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego – Prace Historyczne* zesz. 61. 1979 s. 91–106
82. Sesja ku czci Albrechta Thaera w Berlinie. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1979 R. 24 nr 2 s. 494–495.

1980

83. Kształtowanie się szkolnictwa ogrodniczego w Polsce na przełomie XIX–XX wieku. *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej w Krakowie* nr 161 Historia Rolnictwa zesz. 5 1980 s. 87–94.
84. U źródeł oświaty ogrodniczej w Galicji. *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej w Krakowie* nr 161 Historia Rolnictwa 1980 s. 121–133.
85. Znaczenie A. Thaera i M. Oczapowskiego dla uformowania się nauk rolniczych w Polsce. *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej w Krakowie* nr 161 Historia Rolnictwa zesz. 5: 1980 s. 17–31 (współautor: Zdzisław Kosiek).

1981

86. Nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne w działalności Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika. W: Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika. 1875–1975. Red. Kazimierz Maślankiewicz. Warszawa 1981 s. 103–113.
87. Wykształcenie techniczne a pozycje społeczne i zawodowe w Galicji. W: Społeczeństwo a elity. Red. Janina Leskiewiczowa. Warszawa 1981 s. 117–197.

1982

88. Tradycje polsko-szwedzkiej współpracy w przyrodniczych podstawach rolnictwa. *Wszelchświat* 1982 T. 83 zesz. 1/2 s. 14–15
89. Wykształcenie techniczne a pozycja społeczna i zawodowa w Galicji do Wiosny Ludów. W: Społeczeństwo polskie XVIII i XIX wieku. Studia o grupach elitarnych. T. 7 Red. Janina Leskiewiczowa. Warszawa 1982 s. 179–198.
90. Nauki rolnicze. W: Zarys dziejów nauk przyrodniczych w Polsce. Red. Kazimierz Maślankiewicz. Warszawa 1983 s. 481–545.

91. Technische und verwandte Hochschulen in Polen bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts. W: *Wegenetz Europäischen Geistes Wissenschaft und geistige Wechselbeziehungen zwischen Mittel- und Südosteuropa*. Wien 1983 s. 146–157.

1984

92. Dzieje Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego w latach 1874–1921. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* Ser. B zesz. 32: 1984 s. 33–82.

1985

93. Prof. Dr hab. Emil Godlewski (sen.) 1847–1930. *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej w Krakowie* nr 196: *Historia Rolnictwa* zesz. 7 1985 s. 159–164.

1987

94. Warunki organizacyjne życia naukowego w trzech zaborach. W: *Historia nauki polskiej*. T. 4: 1863–1918. Cz. 1–2. Red. Zofia Skubała-Tokarska. Wrocław 1987 s. 65–489.
95. Działalność Polaków w zagranicznych ośrodkach naukowych. W: *Historia nauki polskiej*. T. 4: 1863–1918. Cz. 1–2. Red. Zofia Skubała-Tokarska. Wrocław 1987 s. 634–735.
96. Nauki o gospodarstwie wiejskim [nauki rolnicze, nauki leśne, nauki weterynaryjne]. W: *Historia nauki polskiej* T. 4: 1863–1918 Cz. 3. Red. Zofia Skubała-Tokarska. Wrocław 1987 s. 437–464.
97. Warunki rozwoju nauki polskiej w kraju 1860–1918. W: *Życie naukowe w Polsce w drugiej połowie XIX i w XX w. Organizacje i instytucje*. Red. Bohdan Jacewski. Wrocław 1987 s. 13–57.

1988

98. Polskie doktoraty na austriackich wydziałach filozoficznych w XIX i XX wieku. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* Seria I zesz. 3: 1988 s. 3

1989

99. Polacy na studiach gospodarstwa wiejskiego w Niemczech w XIX i XX wieku. Wrocław 1989 Zakład Narodowy imienia Ossolińskich 236, 4 nlb. s. 238.
Monografie z Dziejów Nauki i Techniki Instytutu Historii Nauki i Techniki, t. 146.
100. [Rec.] Szczepanowski Stanisław: *Idea polska*. Wybór pism. Warszawa 1987. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1989 R. 34 nr 1 s. 150–153.
101. Antoni Gawęł – źródła inspiracji twórczości historycznej. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1991 R. 36 nr 4 s. 3–18. (Współautor: Zbigniew Wójcik 1991)
102. Jan Józef Cząstka (1899–1990). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1991 R. 36 nr 2 s. 120–124.
103. [Rec.] Molik Witold: *Polskie peregrynacje uniwersyteckie do Niemiec 1871–1914*. Poznań 1989. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1991 R. 36 nr 2 s. 142–144.

104. [Rec.] Staškiewicz Grzegorz: Mały słownik historii medycyny weterynaryjnej. Lublin 1981; Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii. Warszawa 1990. *Kwartalnik Historii Nauki i techniki* 1991 R. 36 nr 2 s. 148–150.
105. Tematyka naftowa w Szkole Politechnicznej we Lwowie do 1918 roku. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1991 R. 36 nr 4 s. 89–97.
106. Polacy na studiach rolniczo-leśnych w Czechach w XIX i XX w. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* 1992 seria III z. 3:1991 s. 129–158.

1992

107. Nauki geologiczne w galicyjskich szkołach rolniczych. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej* 1992 ser. C. nr 17 s. 151–167.

1993

108. Wydział Rolniczo-Lasowy. W: Politechnika Lwowska 1844–1945. Red. Robert Szewalski. Wrocław 1993 s. 406–500.

1994

109. Ignacy Łukasiewicz – twórca przemysłu naftowego. W: Historia polskiego przemysłu naftowego. Red. Ryszard Wolwicz. T. 1. Brzozów-Kraków 1994 s. 11–35.
110. Stanisław Szczepanowski – pionier rozwoju górnictwa naftowego. W: Historia polskiego przemysłu naftowego. Red. Ryszard Wolwicz. T. 1. Brzozów-Kraków 1994 s. 36–58.
111. Polskie doktoraty na Politechnice Wiedeńskiej 1902–1942. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 1994 R. 39 nr 3–4 s. 85–92.

1995

112. Tematyka naftowa w Szkole Politechnicznej we Lwowie. W: Historia polskiego przemysłu naftowego. Red. Ryszard Wolwicz. T. 2. Brzozów-Kraków 1995 s. 227–236.
113. Wkład Polaków w zagraniczny przemysł naftowy. W: Historia polskiego przemysłu naftowego. Red. Ryszard Wolwicz. T. 2. Brzozów-Kraków 1995 s. 405–443 (współautorzy: Jan Cząstka i Wincenty Pawłowski).

Hasła opracowane przez Stanisława Brzozowskiego w słownikach biograficznych i encyklopediach

Polski słownik biograficzny, t. 10–36, Warszawa-Kraków 1962–1995 pozycje 118–388

Jakubowski Saturnin

Kaden Ernest Leopold, Kahane Zygmunt, Kamieński Franciszek, Katarzyński Józef, Kierbedź Stanisław, Kiliński Edward, Klein Jakub, Klemensiewicz Zygmunt, Kling Kazimierz, Klobassa Zręcki Karol sen., Klobassa Zręcki Karol jun., Klobassa Zręcki Stanisław, Klobassa Zręcki Wiktor, Kluczycki Stanisław, Kmietowicz Franciszek

Sen., Kmietowicz Franciszek jun., Kner Rudolf, Kochanowski Cyryl, Kołodziejczyk January, Kornella Michał, Korzybski Władysław, Kostecki Edward, Kostrzewski Jakub, Kostrzewski Jan Chryzostom, Kozikowski Aleksander, Kozłowski Stanisław, Koźniewski Tadeusz, Krassowski Apolinary, Krupa Józef, Krzemieniewska Helena, Krzemieniewski Seweryn Józef, Kuczyński Tadeusz, Kuhn Adolf, Kunicki Robert, Kuropatwiński Aleksander, Kuropatwiński Franciszek, Kwietniewski Kazimierz.

Laidler Konstanty, Lehr Józef, Leniecki Józef, Lipiński Kazimierz, Littich Aleksander, Longchamps Franciszek, Longchamps Mieczysław, Lubiński Zygmunt, Ludkiewicz Adam.

Łaszcz Tomasz, Łaszczyński Władysław, Łobarzewski Jacek Hiacynt, Łodziński Bolesław, Łodziński Felicjan, Łodziński Włodzimierz, Łukasiewicz Ignacy, Łukasiewicz Jan, Łukasiewicz Włodzimierz.

Mac Garvey William, Machek Emanuel, Machnicki Roman, Malinowski Ernest, Malsburg Karol, Małecki Eugeniusz, Małaczyński Marian, Marczewski Bronisław, Markowski Zygmunt, Mars Stanisław, Marszewska-Ziemięcka Jadwiga, Maszkowski Karol, Matuszewski Aleksander, Maurizio Adam, Mączyński Zdzisław, Medwecki Ignacy, Miczyński Jan Chryzostom, Miczyński Kazimierz sen., Miczyński Kazimierz jun., Mieczysław Adam, Mieczysław Tadeusz, Mikucki Andrzej, Mikucki Leon, Minkiewicz Witold, Moldenhawer Konstanty, Moraczewski Waław, Mostowska Zofia, Mościcki Ignacy, Mozer Wilhelm, Mozer Zygmunt, Musierowicz Arkadiusz.

Nadolski Otto, Nawratil Arnulf, Negrusz Roman, Niemczycki Stanisław, Nikiborc Władysław, Nikodemowicz Marian, Nowakowski Leon, Nowotarski Leon.

Obmiński Tadeusz, Obrzut Andrzej, Ochendowski Władysław, Ochęduszek Stanisław, Odrzywolski Kazimierz, Oleński Kazimierz, Olędzki Roman, Olszak Feliks, Opolski Stanisław, Orzechowski Stanisław, Osiński Marian,

Panek Kazimierz, Pańkowski Kazimierz, Pańkowski Mieczysław, Pawleński Bronisław, Pawlik Stefan, Pawlikowski Jan Gwalbert, Pawłowski Antoni, Pelczar Kazimierz, Piasecki Eugeniusz, Piasecki Wenanty, Pieńkowski Stefan, Piestrak Feliks, Piotrowski Gustaw sen., Piotrowski Gustaw jun., Piotrowski Tymoteusz, Pliszka Franciszek, Płażek Edwin, Podoski Adam, Poluszyński Gustaw, Poluta Jerzy, Ponikowski Waław, Popielski Leon, Potocki Jakub, Potocki Piotr, Przeborski Antoni, Przedpelski Bolesław Józef, Przedpelski Stefan Franciszek, Przygodzki Józef, Przytkowski Tadeusz, Pużyna Józef.

Quest Robert

Raczyński Jan, Radziszewski Bronisław, Ramułt Ludwik, Reczyński Czesław, Reifer Ignacy, Reis Wiktor, Reiss Władysław, Rencki Roman, Rewkowski Zygmunt, Rieger Roman, Rodakowski Zygmunt, Rodziejewicz Włodzimierz, Rolbiecki Jan Nepomucen, Romer Eugeniusz, Rosenblatt Alfred, Rosiński Bolesław, Rostafiński Marian, Rostocki Aleksander, Roszkowski Julian, Roszkowski Witold, Rotkiewicz Wilhelm, Roupert Stanisław, Rozwadowski Florestan, Rudzki Maurycy, Rumbowicz Hipolit, Russjan Cezary, Rutkowski Jan, Ruziewicz Stanisław, Rybarski Piotr, Rybicki Stanisław, Rybicki Teofil, Rychter Józef, Rydel Adam, Rydel Lucjan, Rydygier Ludwik, Rylski Tomasz, Rytel Aleksander, Ryx Jerzy, Ryzner Józef, Rzepecki Bronisław, Rzepecki Wit, Rzymkowski Andrzej,

Sabatowski Antoni, Sabiniewicz Stefan, Sadłowski Władysław, Salzmann Johann, Sawicki Edward, Schilling-Siengalewicz Sergiusz Schivereck Swilbert, Schmidt Edward, Schramm Hilary, Schramm Julian, Seńkowski Michał.

Osterreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950. T. 24–46 Wien 1971–1984 poz. 389–428

Lukasiewicz-Łada Włodzimierz

Obaliński Alfred, Obmiński Tadeusz, Obrzut Andrzej, Ochenkowski Władysław, Odrzywolski Kazimierz, Oleński Kazimierz, Opolski Stanisław,

Panek Kazimierz, Pańkowski Kazimierz, Pańkowski Mieczysław, Pawlewski Bronisław, Pawlik Stefan, Piasecki Eugeniusz, Pieniążek Przemysław, Pieńkowski Stefan, Piotrowski Gustaw, Popielski Leon, Puzyna Józef,

Raczyński Jan, Radziszewski Bronisław, Radziwoński Jan, Reis Wiktor, Reiss Władysław, Rencki Roman, Rieger Roman, Rogala Wojciech, Rose Maksymilian, Rosenblatt Alfred, Rosner Antoni, Rudzki Maurycy, Rutkowski Maksymilian, Rybczyński Mieczysław, Rychter Józef, Rydel Lucjan, Rydygier Ludwik,

Sadłowski Władysław, Salzmann Johann, Sawicki Edward.

Słownik Biologów Polskich. Red. Stanisław Feliksiak. Warszawa 1987 PWN s. 618

Błocki Bronisław, Bocheński Tadeusz,

Chmielecki Marcin (z K. Kowalską), Czerwiakowski Ignacy Napoleon Rafał,

Diesing Karol Maurycy, Dmowski Roman, Dorohostajski Krzysztof Motwid,

Falimirz Stefan,

Gieszczykiewicz Marian Teodor, Grochowski Mieczysław Edward,

Hubert Stanisław Mieczysław

Kadyi Henryk, Kahane Zygmunt, Kamieński Franciszek Dionizy, Klein Jakub Teodor, Kluczycki Stanisław Edmund, Kluk Krzysztof, Kołodziejczyk January (z S. Feliksiakiem), Kołodziejczyk-Różycki Tadeusz, Kotowicz Antoni, Kozikowski Aleksander, Koźniewski Tadeusz, Kremer Aleksander, Krupa Józef,

Zejszner Ludwik, Zgórek Ludwik,

Żebrawski Teofil, Żukotyński Włodzimierz

Encyklopedia odkryć i wynalazków. (Chemia, fizyka, medycyna, rolnictwo, technika). Red. Bolesław Orłowski, Zbigniew Płochocki, Zbigniew Przyrowski, Warszawa 1979 Wiedza Powszechna, s. 479 ilustr. ind. nazwisk [tytuł: Słowniczek pionierów nauki i techniki występujących w Encyklopedii odkryć i wynalazków (opracował Bolesław Orłowski)], wykaz skrótów

Dojarka mechaniczna, Kombajn rolniczy, Kosiarka, Kultywator, Maszyny do ochrony roślin, Maszyny do czyszczenia nasion siewnych, Młocarnia, Płodozmian, Rolnictwo, Siewnik, Żniwiarka

Uzupełnił i do druku przygotował Jerzy Róziewicz

